

GALERIJA KEMIJSKEGA INŠTITUTA

Notranje pokrajine in Periodni model barv

Vojko Pogačar

Življenjepis tokratnega razstavljalca, profesorja na mariborski Strojni fakulteti in likovnega ustvarjalca, je poleg umetniških referenc poln referenc tudi iz področij, ki so povezana z oblikovanjem, tehnologijo in znanostjo. Njegove raziskave, povezane z barvnimi teorijami, je objavljaj v prestižnih revijah, oblikoval je za vrsto pomembnih podjetij in inštitucij (npr. Paloma, SNG Maribor, Festival Borštnikovo srečanje, Festival Lent, Radenska...), med prvimi je kot umetnik raziskoval možnosti uporabe 3D skeniranja, laserskih in 3D printov v Sloveniji.

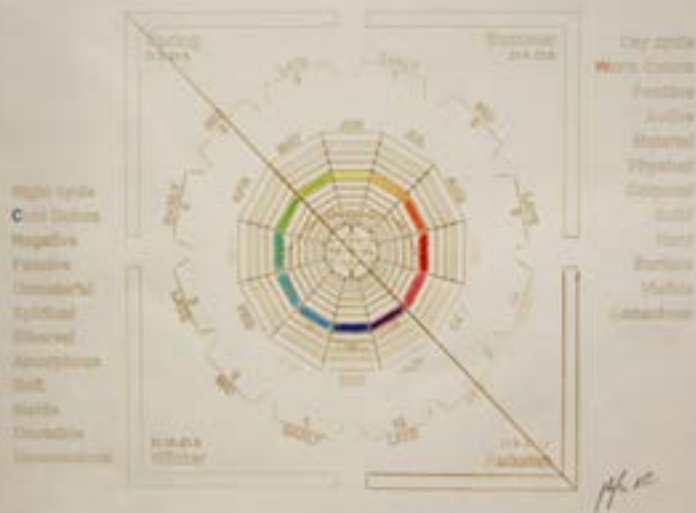
Na tokratni razstavi so predstavljena njegova dela iz cikla Notranje pokrajine ter dela iz bolj likovno teoretično obarvanega cikla Periodni model barv. V slednjih Pogačar obravnava, ilustrira in slikovno razlaga njegovo vizijo barvne sintakse oziroma barvne lingvistike ter druge vidike v načinu dojemanja, sistematičnega urejanja barv in barvne teorije bolj splošno.

Te grafike so nekakšne ilustracije, idejne zasnove, skozi katere dobimo vpogled v njegov logičen, sistematičen način obravnavanja razmerij, ki jih ljudje gradimo do barvnega sveta sicer zelo subjektivno. Namreč po eni strani gre za izredno občutljivo, skoraj povsem osebno občutenje, ki nam ga sprožijo barvne senzacije, naša čustvena odzivanja so vedno odvisna od neštetih predpostavk in predvsem od vseh naših prejšnjih doživetij in izkušenj. Po drugi strani pa smo pri barvah soočeni s fizikalnimi in kemičnimi lastnostmi, s svetlobnimi učinki in konec koncev z že izdelanimi modeli, po katerih barvne odtenke dobivamo po

različnih metodah in tehnoloških postopkih, predvsem pa vse te odtenke vpeljujemo v izredno natančne barvne sheme, karte, modele. Vse to nam omogoča določati, organizirati, vnašati in manipulirati z barvnimi površinami tako v elektronski kot tudi v fizičnih oblikah nanosov barv in kar ni zanemarljivo, raziskovanja na vplive teh barvnih odnosov na naš čustveni odziv omogoča tudi izredno natančno usmerjenost pri vzbujanju naših čustvenih reakcij preko teh odnosov.

Pri delih iz cikla Notranje pokrajine pa se Pogačarjevo raziskovanje usmerja v uporabo visokih tehnologij pri interpretaciji telesa na način, ki je po svoje zelo poseben. Že po naslovu cikla namreč vidimo, da se vpeljevanje pokrajine dogaja kot nekaj, kar je notranje, kar je torej vezano na notranje, čustveno, morda čutno doživljanje. Toda, ko zvemo ali ko opazimo, da gre za pokrajine, ki so oblikovane s pomočjo skeniranega lastnega telesa avtorja razstave in da se s pomočjo računalniške grafike in 3D tehnologij lahko avtor »sprehaja« po tem, v bistvu matematičnem, poligonalnem modelu, nam postane jasno, da se konceptualno jedro odmika od vseh predstav o »pokrajinah«, ki jih imamo kot dediči evropskega slikarstva..

Če je namreč antično slikarstvo krajino upodabljalo realistično, toda z bolj ali manj jasnimi namigi na prisotnost božanskih sil in herojskih subjektov... in če je srednjeveško slikarstvo krajino obravnavalo predvsem iz vidika dualističnega razloma med božanskim pogledom na božjo stvaritev in med domišljjskimi pokrajinami moralne ničevosti... in če

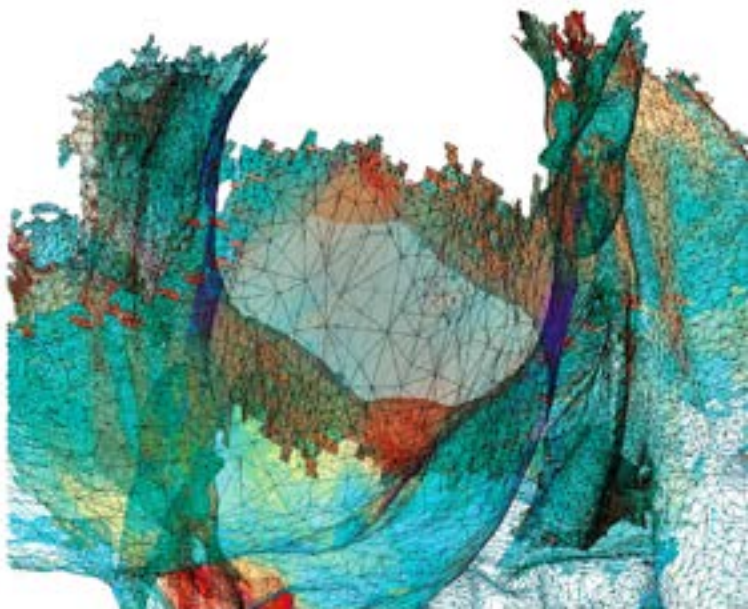

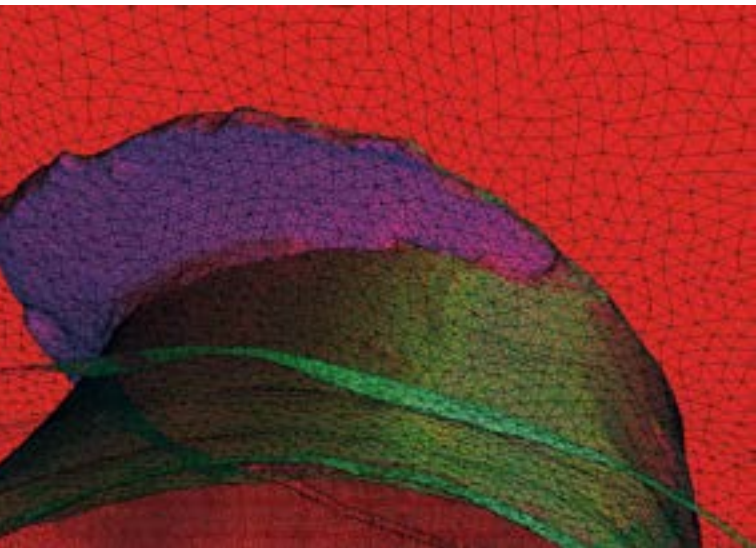
je renesansa odprla pogled v krajino, ki je vzpostavil subjektivni vidik... potem je Pogačarjeva obravnava krajine kot nek dvojni preobrat: krajina nastaja le še kot posledica spomina na naravo in sicer niti ne kot podoba računalniško generiranih fraktalnih množic, temveč še bolj zapredeno v splet računalniške, tehnološke odmaknjenosti od kakršnekoli kulturne predispozicije. Opna skeniranega avtorjevega telesa služi kot projekcija, v katero investiramo naš spomin na pokrajino in samo to dejstvo, da naša misel tako učinkovito prevzema okoliščine in da se tako zlahka vživimo v zgolj podobnost, nam sproži določen vidik praspomina na sublimna stanja estetskih občutenj, s kakršnimi se soočamo v pogledu na naravo. Občutenje neskončno tanke površine, ki nima niti svoje debeline, niti svoje snovne »notranjosti«, temveč zgolj odboj žarkov, ki so omogočili 3D sken, torej res površinskost v najbolj dobesednem pomenu, nam sproža tudi občutek določene krhkosti, rahlosti, povsem odrešene teže telesnosti in materialnosti. V teh zapredkih, ki nam v spominskem okolju dejansko sprožajo asociacije na pokrajino, se tvori nov korak post renesančnega subjektivnega vidika, v katerem se naš svet avatarskih računalniških predstavnikov zgublja v odnosu do realnosti in nas, kot v kultnem filmu Matrica, vedno znova spomni, da se naš svet vedno bolj oblikuje kot koncept, računalniški program, kot površina, katere snovnost se izgublja v času, vedno bolj pa tudi v prostoru.

Jiří Kočica

Kratek življenjepis:

Vojko Pogačar je diplomiral na ALU v Ljubljani (1973), bil 10 let zaposlen kot industrijski oblikovalec v različnih firmah (Paloma, Elkom), nato živel 18 let kot samostojni delavec v kulturi, med leti 1992–93 živel in delal v Parizu, postal član DLUM in ZDSLU, združenja likovnih umetnikov Paris – Belleville, umetniške skupine 3H30 (Paris – Bordeaux), član umetniške skupine Ant-Artika (1997), Grupe 8 itd. Leta 1999 je prejel priznanje pomembnih umetniških del za področje industrijskega oblikovanja na ALUO v Ljubljani, postal docent in nato izredni profesor na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za strojništvo, na programih Inženirsko oblikovanje izdelkov, Oblikovanje tekstilnih materialov ter na Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo na programu Arhitektura. Vsa leta službovanja na UM je bil vodja Laboratorija za inženirsko oblikovanje izdelkov, ki je deloval na mnogih projektih s področja grafičnega in industrijskega oblikovanja za gospodarstvo, preko javnih razpisov itd. Leta 2010 je postal predsednik SZB – Slovenskega združenja za barve, leta 2016 pa prejme Častni doktorat Univerze v Mariboru za konstituiranje programa industrijskega oblikovanja na UM in je istega leta tudi upokojen.

Od 15. 2. do 2. 4. 2018 v galeriji Kemijskega inštituta v Ljubljani

Kustos, oblikovanje in spremno besedilo: Jiri Kočica

Spletna brezplačna izdaja, 2022

URL:

<https://www.ki.si/o-institutu/galerija/vojko-pogacar-notranje-pokrajine-in-periodni-model-barv-februar-2018/>

CIP: Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 93203715 ISBN 978-961-6104-68-5 (PDF)

Kemijski inštitut
Ljubljana, Slovenija

National Institute of
Chemistry, Slovenia

Hajdrihova 19, Ljubljana
www.ki.si / 01 47 60 200